

O I S O V I N Y

Nepostradatelný informační a inspirační zdroj pracovníků býv. OIS

Pravicový, liberální chem.inž. občasník. Založeno r. 1996

Slovo úvodem

A zase tu jsou ty velebené i proklínané vánoce. Pokud jste si je nenechali znechutit vtíravými reklamami tak jim můžete dát letos trochu duchovní obsah. Protože není podstatné kolik druhů vánočního pečiva napečete či kolik utratíte za dárky. Jde o svátky pospolitosti, naděje a zvěstování. Dejte tedy svým drahým naději a zvěstujte jim, že s nimi budete daleko více komunikovat a sdílet radosti i starosti a to nejen o vánocích, ale pokud možno v průběhu celého roku. Vánoce jsou ideální příležitostí si uvědomit, že někam patříte a s někým něco sdílíte. A sdílí se dobře nejen u šálku voňavé kávy či sklenky koňaku, ale i na procházkách historickou Prahou nebo zasněženou přírodou. Tak prolněte své aury...

Motto

Je třeba být si trochu podobní, abychom si rozuměli, ale trochu rozdílní, abychom se milovali...

Z citátů, reklam, inzerátů a...

„Historická bitva, často napáchá větší škody u učebnici, než na válečném poli“. *J. Cimrman*

"Chybami se člověk neučí. Jenom pro příště ví, do čeho jde".

"Nezačíněj si nic s nulou - jistě patří k nějaké tisícovce".

"V davu těžko hledat člověka, ve slovech činy".

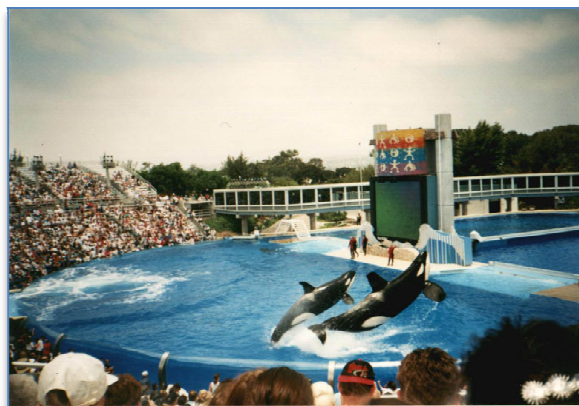
"Nic nebývá brzy, nic nebývá pozdě, všechno bývá včas". *Konfucius*

Víte, že?

- Vosy kutilky staví až 15 hnízd najednou na různých místech. Přesně si pamatují, kde leží, ale i to, jak velké jsou larvy, které v nich zásobují. Podle toho nosí různé množství potravy a vědí, kde už byly a kam ještě musí.
- Máte rádi česnek, ale ne, že jím jste pak ještě půl dne cítit? Tak zároveň s ním pijte mléko. Čím tučnější, tím lépe. Jeho tuky pomáhají odbourávat sírné páchnoucí sloučeniny česneku.
- Pavouci mají na rozdíl od hmyzu osm nohou a řadí se do samostatné třídy *Arachnida*.
- Nejsilnější pivo na světě vaří britský pivovar Brew Dog má název *The End of History* a má neuvěřitelných 55% alkoholu.
- Zhruba 2% zemřelých u nás nezanechá ani dědice ani závět' a tak jejich majetek připadne státu. Z jednoho takového člověka získá stát v průměru 64 tis. Kč. Závět' by je mohli darovat na dobročinné účely nebo známým.
- Letošní Nobelova cena za fyziku byla udělena dvojici fyziků, kteří odhalili téměř zázračné vlastnosti monoatomární uhlíkové vrstvy – grafenu.
<http://www.osel.cz/index.php?clanek=5313>
- Slibná droga na chabou paměť. Začíná to hledáním klíčů, až si jednou uvědomíme, že stárneme a že nám už mozek nefunguje tak, jak dřívě. Vědci z Edinburghu znají možná lék.
<http://www.osel.cz/index.php?clanek=5335>
- Jak vytvořit úspěšný a efektivní tým? Od čeho závisí takzvaná kolektivní inteligence? Má být povýšen vždy ten nejschopnější? Laurence J. Peter, popsal jev, který byl podle něj pojmenován Peterův princip. Lze ho stručně definovat větou: Každý nový člen v organizaci s hierarchickou strukturou stoupá nahoru dokud nedosáhne svého stupně neschopnosti.
<http://www.osel.cz/index.php?clanek=5325>

Mezi žraloky

Ráno v 6 hod nás budí bezpečnostní služba oceánského výzkumného institutu a slušně upozorňuje, že tu nemůžeme nocovat. Omlouváme se a přejíždíme o půl míle dál, kde podél mostu dospáváme mezi bezdomovci. Konečně je 10 hod a my jedeme do *Sea Worldu*. Jsme překvapeni, že je zde již plno Američanů. Vstupné stojí \$30,95 na osobu, ale s naším kupónem na slevu "jen" \$27. Park je nádherný, upravený současně jako botanická zahrada plná palm, kaktusů a kvetoucích květin. První atrakcí je představení delfínů. Neméně hezké bylo i předvádění lvounů (*sea lion*), komicky laděné. Zejména jejich schopnost vyskočit z vody na skalní útes nebo balancovat míč na čumáku. Spoluúčinkovala vodní vydra (*sea otter*). Po ranní oblačnosti už vysvitlo slunce a je teplo, ale dá se to snést. Postrádáme pouze pokrývky hlavy, které jsme nechali v autě. To už jsou ale před námi cvičené velryby - orky. Majestátně plují, vyskakují a polévají vodou prvních 10 řad. Mohou měřit tak 10 m. Akvária s rybami a savci jsou perfektně postavena.

Nejprve pohled na hladinu, pak ze strany přes silné sklo pod hladinu a v případě žraloků ještě projíždíte na pojízdném chodníku plexisklovým tunelem cca 2,5 m vysokým a 1,5 m širokým. Těsně nad hlavou vidíte proplouvat žraločí čelisti, ježící se ostrými zuby. I když žraloci byli jen něco přes dva metry, působí to velmi sugestivně. Nechyběla ani show se cvičenými ptáky, dravci, papoušky a dalšími.. V dalším bazénu si saháme na velké platýze manty a vidíme nevábné murény jak vylézají ze svých děr. Po 16 hodině se vyčerpání a hladově vrácíme. Je jasno a slušné horko. Nejprve obhlédneme situaci kolem ZOO a pak si jedeme prohlédnout večerní downtown. Je zde krásné obchodní středisko, kde hraje Mozartova hudba, která v letním večeru vytváří nezapomenutelnou atmosféru. Centrum se nachází na otevřených čtyřech podlažích, architektonicky rozmanitých, členěných schody a terasami, ze kterých vcházíte do různých krámků. Nám se nejvíce líbily obchody, kde prodávali oblečení a věci do divočiny, jako třeba vesta s nepřeborným množstvím kapes, balíček na odsávání jedu při kousnutí hadem nebo hmyzem, píšťalky, když se ztratíte, přenosné plynové a jiné vařiče, různé krokoměry a udělatka.

San Diego je dnes svým více, než milionem obyvatel druhým největším kalifornským městem, založeným jako přístav r. 1542 portugalským objevitelem Juanem Rodriguezem Cabrillem. Svrchovanost nad městem přebraly USA od Španělska až v r. 1846. Dnes je zde nejen velký přístav a vojenská námořní základna, ale také letecký a elektronický průmysl, několik univerzit a oceánografický institut.

My se vracíme zpět k ZOO, kde přespáváme u plotu zahrady v ulici vedle parkoviště. Až na řev divoké zvěře to byla jedna z nejklidnějších nocí..

Ráno v 9 hodin otvírá ZOO a my už stojíme u pokladny s kupónem na slevu \$3. Je nám však vysvětleno, že sleva platí jen k luxusnímu lístku za \$ 21 (včetně vození autobusem) a ne k obyčejnému (*general admission*) za \$15. Nejprve navštívujeme

dětskou část ZOO, kde jsou zvířata, ta bezpečnější, přibližována dětem bezprostřednějším způsobem, aby si na ně mohli třeba i sáhnout. K šelmám procházíme krásným dešťovým pralesem s bambusem, kde nechybělo ani mlžení vodní mlhou. Kde by bylo větší stoupání do břehu, tam jsou instalovány pohyblivé schody, jak jsme familiárně říkali "Aby se Amík neunavil". Nádherně jsou udělány zejména výběhy lidoopů, šimpanzů a goril, kde jsou skály, vodopád i traviny a stromy. A přes skleněné stěny dobrý výhled i pro diváky. Upoutal nás majestátný černý orl sedící poblíž hnízda s mládětem. Viděli jsme i některá nová zvířata, jako australského wombata, který vypadá jako něco mezi buldokem a prasetem a také panáčkující surikaty. Vlasta se dočkala i svých oblíbených medvídků koala, živících se eukalyptovými výhonky, které rostou i zde v Californii. Také se nám líbil jakýsi tmavý kopytník s bíle pruhovaným zadkem. ZOO v San Diegu je největší na světě, stojí opravdu za zhlédnutí. Měl jsem pocit, že je asi 3krát větší, než pražská ZOO. Před branou jsou zelené keře sestříhané do tvaru slonů. Docílí se to tak, že se chudák keř obalí králičím pletivem vymodelovaným do tvaru slona. Co proleze pletivem se ustříhne a po čase máte slona.

V pozdním odpoledni opouštíme San Diego a vyrazíme podél pacifického pobřeží na sever. U města Carlsbad se trochu symbolicky zastavujeme na veřejné písčité pláži a nedočkavě vbíháme do zpěněného Pacifiku. Kupodivu je teplý a přes hodinu se oddáváme hrátkám v bouřlivých vlnách, které se přes nás místy přelévají. Kousek od nás se o štěstí pokoušejí surfaři. Někteří se udrží i 20 sekund. Musím si Vlastu držet za ruku, aby ji oceán neodplavil. Po nárazu vlny směrem ke břehu následuje silný tah proudu na moře. Ani se nám nechce z vody. Nedaleko nacházíme ještě WC a sladkovodní sprchy, takže je idyla dokonalá a tak si hned myjeme vlasy. Večeříme špagety s dábelskými klobáskami, popijeme víno a přikusujeme slané buráky a pak sbíráme mušle a kamínky na večerním pobřeží. Ani se nám nechce dál, ale večer ještě popojíždíme podél pobřeží na rest area, kde sdílíme noc opět s tracky a varováním "Pozor na chřestýše!". Noc je příjemná, i ten hluk se dal vydržet.

Z cestovního deníku „Amerika převážně v pantoflích“.

Farmacie na scestí

Také vám připadá, že léky jsou stále dražší a dražší? A při tom je na trh uváděno stále méně nových léků. Většina přírůstků jsou jen lépe fungující obměny starších preparátů. Skutečně nových léků, založených na nových postupech a objevech je mezi nimi jako šafránu. Může za to jednak patentová politika a velmi náročné předpisy na testování nových léků. Velmi špatná situace je zejména v oblasti antibiotik. Na antibiotika si mikrobi časem zvyknou a tak životnost preparátu je nízká. Antibiotika se navíc užívají jen týden či dva a pak se pacient uzdraví. Infekční choroby řadí nejvíce v rozvojových zemích, které penězi neoplývají a tak není divu, že to pro farmaceutické koncerny není lukrativní byznys. Ty

potřebují, aby pacient polykal denně několik pilulek, nejlépe už do konce svého života. To splňují léky na kardiovaskulární choroby, cukrovku, Alzheimerova či Parkinsonova. Přitom nehorří riziko, že by zavedený lék na vysoký krevní tlak náhle ztratil účinnost. Největší zdravotní problémy jsou v chudých rozvojových zemích, ať už jde o malárii, tuberkulózu, průjemové a parazitární choroby či AIDS. Tento svět nepředstavuje lukrativní odbytiště a tak jeho potřeby biomedicínský výzkum do značné míry ignoruje. Ačkoliv tyto choroby sužují pětinu nemocných světa, vynakládá se na ně jen 0,3% prostředků na biomedicínský výzkum. Co dokáže patent ilustrují náklady na tlumení infekce virem HIV. V r. 2001, kdy ještě patenty platily to bylo cca 15 tis. dolarů na pacienta za rok. Po vypršení patentů v r. 2007 a zahájení výroby generických preparátů klesly náklady na pouhých 100 dolarů. Farmaceutický průmysl se hojí i na prodeji vitaminů a tzv. potravinových doplňků, jejichž výroba vývoj nejsou tak náročné. Navíc se vždy najde dost lidí ochotných investovat do svého zdraví či erektilních potíží.

Nevážně o původu názvů

Toyota

Sexuchtiví japonští podnikatelé jezdili již za totality do Prahy, jednak kvůli láci a jednak kvůli kvalitě. Sedávali v hotelu Jalta v doprovodu místních pasáků a veksláků a vyhlíželi krasavice na barových stoličkách. Když si vybrali objekt svého zájmu průvodci jejich výběr pochvalovali slovy "To jo, ta dá". To byla zpravidla také první česká fráze, kterou se Japonci v Praze naučili. Vesele ji na sebe po prohýřené noci pokřikovali a chlubil se svými úspěchy. Není proto divu, že se tato fráze objevila ve zkrácené verzi i v názvu známé obchodní společnosti. "Toyotadá" bylo totiž pro japonskou výslovnost příliš dlouhé.

Sami s infarktem?

Dámy a pánové, jsme už přece jen v letech a tkaničky si zavazujeme stále obtížněji. Není proto tak nereálné, že by jsme se mohli někdy octnout sami s počínajícím infarktem. Kolega Šmíd našel zajímavou radu, co si s ním počít. Ucítnete bolest na hrudi vystřelující do končetin i nahoru, potíte se. Hrozí ztráta vědomí a je třeba rychle něco podniknout. Napanikařte, ale začněte opakovaně kašlat a to velmi energicky. Hluboce se nadechněte před každým zakašláním. Kašlat musíte zhluboka a dlouho až se vám bude tvořit hlen hluboko v hrudi. Nádech a kašel musí být opakovaný každé dvě vteřiny, dokud nedorazí pomoc nebo dokud nezačne srdce bít opět normálně. Hluboký nádech dostane kyslík do vašich plic a pohyby při kašlání zmáčknou srdce a umožní cirkulaci krve. Tento tlak na srdce umežňuje jeho návrat do normálního rytmu. Tímto způsobem se mohou oběti infarktu dostat do nemocnice přivolanou pomocí. Rada pochází z *Journal of General Hospital of Rochester* a nevypadá nelogicky. Když by se to nepovedlo, budete to mít aspoň brzy za sebou.

Nejen o fotovoltaice...

V současné době mají politici máslo na hlavě kvůli fotovoltaice. Díky štědrým dotacím teď vláda shání 11.7 mld Kč, aby nárůst ceny pro domácnosti a průmysl byl "jen" 5,5%. Naprostě zbytečných 5,5% dodejme. Zezelenalá Evropa má tendenci penězi nás poplatníkům urychlovat technický rozvoj netradičních zdrojů. Ale moc jí to nejde. V současné době splaskává celoevropská bublina s biopalivy, která nadělala více škody, než užitku a my jsme se blýskli fotovoltaikou. Proč to nefunguje u i zdánlivě rozumných myšlenek? Když stát uměle vytvoří nerovnováhu dotacemi, tak se najde vždy spousta vyuků, kteří přijdou na to jak odčerpát státní peníze do své kapsy. A už Izák Newton objevil, že každá akce vyvolá reakci, často na nečekaných místech. Tu lidé mnohdy nejsou schopni předvídat v celé komplexnosti. Náš průmysl a ekonomika má už od nepaměti jeden fungující regulátor a tím jsou peníze. Když je něco výhodné a výnosné, tak se to rozšíří samo. Viz rozvoj elektroniky po objevu tranzistorů a integrovaných obvodů. Každá myšlenka má svůj čas. Rozumnější je počkat až bude ropa opravdu docházet či významně podraží. Pak se biopaliva prosadí velmi rychle a sama. Stejně tak fotovoltaika. Až bude cena solárních panelů schopna konkurovat obvyklé ceně proudu budou se panely objevovat samy, ne jako

houby po dešti ale spíše v rozumné míře. Žijeme ve velmi složitých systémech s vlastní dynamikou a to jak přírody, tak ekonomiky. Naivně si myslíme, že jim dobře rozumíme. Ale mezi pozorovat, zkoumat a řídit je propastný rozdíl. To by si měli politici uvědomit. Navíc ti obvykle nepatří k nejvzdělanějším a nejzasvěcenějším. Spíše k nejsebevědomějším. Trocha pokory by slušela. Snad si vezmou ponaučení. Tím spíš, že je na obzoru další blamáž s bublinou člověkem zaviněného globálního oteplování.

Logická úloha

Jedna topinka se smaží deset minut - pět minut z každé strany. Na pánev se vejdu dva chleby vedle sebe. Za jak dlouho nejrychleji osmažíte na jedné pánvi tři topinky?

Když ustaly deště... aneb hřiště nebo trdliště žab?

... a trocha té vánoční poezie

Vánoční stromek

Dnes si vánoce bez vyzdobeného vánočního stromku sotva dovedeme představit, ale není to zas tak stará tradice. Přišla k nám z německých měst, kde se traduje někde od r. 1570. V roce 1834 princ Albert, manžel anglické královny Viktorie, poprvé koupil vánoční stromek do Windsoru pro královskou rodinu. První vánoční stromek vyzdobil v Čechách ředitel Stavovského divadla Jan Karel Liebich ve svém Libeňském zámečku r. 1812. Nový zvyk se více prosadil až ve 40. letech 19. století v bohatých pražských měšťanských rodinách. Dříve se vánoční stromeček zdobil cukrovím, lidovými výtvy ze dřeva, perníku či pečiva. Původně však stromeček ve vesnických chalupách nestál na stole, ale visel špičkou dolů. Rovněž bývá zvykem na Vánoce stavět jesličky neboli betlém: v Čechách se tento zvyk objevuje roku 1560 v kostele sv. Klimenta v Praze. Církev byla k vánočním stromkům rezervovaná. Dobře tušila, že jejich prapůvod sahá až do pohanských dob. Germánské kmeny prý tak kdysi o zimním slunovratu uctívaly boha Wotana. A také keltští druidové měli ke stromům blízko.

Také vánoční náměstí zdobí stromy. Poprvé byl *Strom republiky* postaven na brněnském Náměstí svobody spisovatelem Rudolfem Těsnohlídkem. Pohnula ho k tomu událost, kdy s přáteli nalezli v zimě, v roce 1919, v bílovickém lese, prochládlé děvčátko. Tento zážitek ho přiměl o vánocích v roce 1924 k vztyčení stromu na náměstí a pod ním uspořádat sbírku na pomoc všem opuštěným dětem.

Dávání dáreků pod stromeček má své kořeny ve vánočních koledách. Dříve se koledníci museli zastavit v každém domě a přinést přání všeho dobrého. Koledníci za svá přání obdrželi pečivo a cukroví, ovoce, později i drobný peníz. A pak přišly opravdové dárky. Dárky pod stromeček se začaly dávat nejprve dětem, dospělých se tradice obdarovávání, jak ji známe dnes, týkala mnohem později. Z původně symbolických dáreků, se začaly dávat upomínkové předměty, šperky, praktické věci, a později hračky. Původně se dávaly dárky pod stromek rozbalené, zvyk dárky balit se objevil až s masovou výrobou papíru. Dnes už je i balení profesionální záležitostí a hezký dárek by měl mít i hezký a lákavý obal.

Chcete vědět více o vánocích?

<http://cs.wikipedia.org/wiki/V%C3%A1noce>

Všechny církevní svátky se v Srbsku slaví podle juliánského kalendáře, proto Vánoce pro Srby začínají až 6. ledna, na takzvaný *Badnji dan*. Proto si Chorvatí dávají záležet, aby stromky odstrojili do 6. ledna, aby je nedej bůh někdo nepovažoval za Srby.

Novoroční ohňostroj v Praze 1.1.2011 od 18h představuje tradičně zajímavou a Pražany hojně navštěvovanou podívanou. Nejlépe ho sledovat z mostu u Rudolfiny.

Odborníci odhadují, že letos během silvestrovských oslav vylétne k nebi více než pět milionů korkových zátek. Piva se vypije asi šedesáti tisíc hektolitry a chybět nebude ani tvrdý alkohol. Snažte se tedy zůstat pány svých kroků. Zvířecí mazlíčci si halt zase musí přetrpět lidskou zálibu v ohni a výbuších.

Aspirin - zázračný lék

Když v r. 1899 přišla fa Bayer s Aspirinem, netušila, že ve formě kys. acetylsalicylové dává na trh jeden z nejuniverzálnějších léků, který se užívá již přes sto let. Kromě použití při horečce, nachlazení a různým bolestem se dnes užívá i k prevenci infarktu a mozkových příhod (mírné ředění krve) a v poslední době i pro prevenci karcinomu tlustého střeva. A přitom jde o velmi jednoduchou látku se sumárním vzorcem $C_9H_8O_4$.

Řešení úlohy: Za 15 minut. Po pěti minutách jednu topinku sundáte a druhou otočíte. Po deseti minutách je jedna hotová a dvě je třeba osmažit ještě z jedné strany.

A slovo závěrem

No a co dodat? Nezapomeňte se podívat na inovovaný design stránek <http://hlubucek.net>. Nepoužívá frejmy (*mně osobně se velmi líbily, ale jak říká syn Petr je to již relikv*) a používá více kaskádové styly.

Užijte si hezky vánoce, dobře vyvažte duchovní a kulinařské požitky. Posilujte imunitu i rodinné svazky a nechte se okouzlit poezií vánoc. Třeba se i příroda přidá a bíle nám pocukruje. Oslavte silvestra a přivítejte nový rok 2011 stojíce na nohou. Snad přinese něco dobrého.

